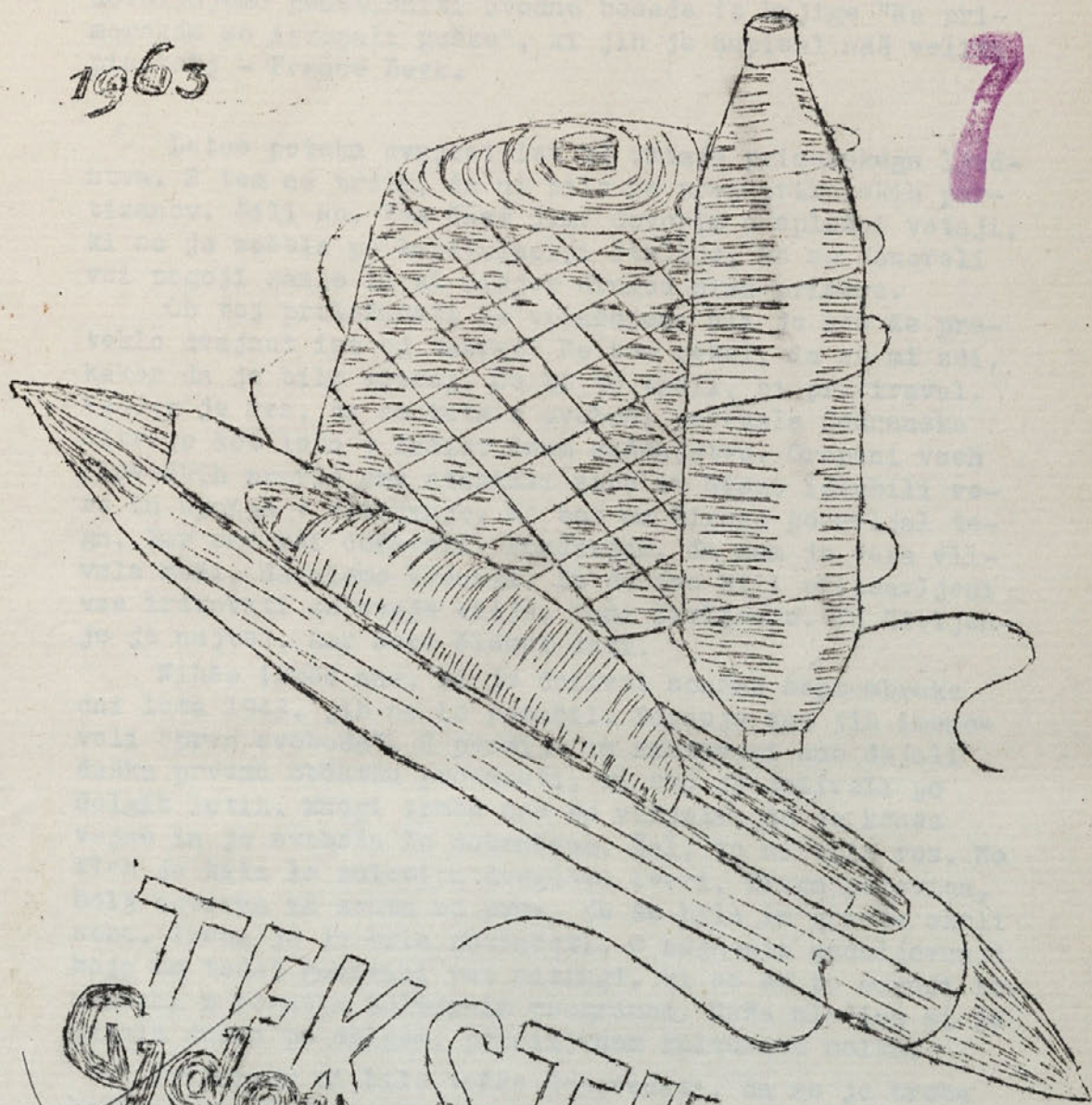

2029

sept. 1963

1963

7

TEKSTILEC
Gydonski

V počastitev 20- obletnice vstaje primorskega ljudstva si dovoljujemo ponatisniti uvodne besede iz knjige "Na primorskem so izkopali puške", ki jih je napisal naš veliki pisatelj - France Bevk.

Letos poteka dvajset let od vstaje primorskega ljudstva. S tem ne trdim, da ni bilo že prej primorskih partizanov. Bili so. Vsa čast jim! Govorim o splošni vstaji, ki se je začela po kapitulaciji Italije, ko so dozoreli vsi pogoji zanjo in ki nikjer drugod nima primere.

Ob tej priložnosti se vprašujem: ali je res že preteklo dvajset let od takrat? Ne bom rekel, da se mi zdi, kakor da je bilo včeraj. Če bi to trdil, bi pretiraval. Vendar je res, da so leta v svobodi potekala neznansko hitreje kot leta v fašističnem suženjstvu. Oropani vseh človeških pravic smo stiskali zobe in nismo izgubili vere in upanja v vstajenje. Ne bom na široko ponavljal tega, kar smo vsi doživeli. Poudarjam, da nam je vera vlivala moči, da nismo klonili. In da smo bili pripravljeni vse žrtvovati za svoje cilje, tudi življenje. In življenje je največ, kar more človek dati.

Nihče izmed nas, ki je doživel sončne septembrske dni leta 1943, jih ne bo pozabil. Pozneje smo jih imenovali "prva svoboda". S pesmijo in zastavami smo dajali duška prvemu občutku prostosti, ki smo jo doživeli po dolгих letih. Mnogi izmed nas so verjeli, da je konec vojne in je svoboda že dokončana. Žal, to ni bilo res. Na tleh je bila le polovica dvoglave zveri, druga polovica, bolj nevarna in kruta od prve, je še bila in grizla okoli sebe. Treba jo je bilo pokončati. O nujnosti nadaljevanja boja so tedaj govorili vsi mitingi, ki so se po navadi končavali z bogatim kulturnim programom. Naša mladina si je dajala duška po dolgem, prisiljenem kulturnem molku.

Primorcem ni bilo težko dopovedati, da se je treba bojevati tudi proti Nemcem, ki so kruto segli po naši zemlji. Razočarani nad staro Jugoslavijo so se zavedali, da morajo z drugimi Slovenci in jugoslovanskimi narodi vzeti usodo v svoje roke in si ustavriti novo domovino, svobodno na zunaj in na znotraj. In dasi se je bilo težko privaditi misli, da vojna še traja in da svoboda še ni dokončana, so nas dogodki silili v to. Primorci niso imeli ničesar več izgubiti, ampak vse samo pridobiti. Prijeli so za orožje, ki ga je na umiku puščala za seboj italijanska vojska. Mnogi so iz ječ in taborišč odšli naravnost v partizane. Drugi so zapustili svoje mirne domove in se pridružili borcem. Med njimi je bilo tudi veliko deklet in mladin, ki so jo imeli fašisti že za svojo, a so se bridko uračunali. Prav ta mladina je dokazala svoje junaštvo in požrtvoval-

nost v dneh bojev za Gorico. In še pozneje z rano ob rami s starejšimi bojovníki. Po vsej doželi od Triglava do morja. Vsak se je zavedal, da gre za osnovne pravice. Še več: šlo je za naš goli obstanek. Če bi zmagali fašisti, bi nas izgnali in istrebili s tega kosa zemlje. Težko je misliti na tako krutost, a kot se tega zavedamo danes, smo se zavedali tudi v dneh bojev. Šlo je za to, da bomo ostali na svoji zemlji, da bomo neodvisni gospodarji v svojem novem domu, ki ga bomo uredili po svojih željah.

Včasih se stari partizani z nekim otožjem izražajo, kako je bilo takrat lepo. To niso samo lepe beseda, jaz jih razumem. Vsi jih razumejo. S tem ne mislijo na pomanjkanje, napore in smrtne nevarnosti. Tega bi nihče ne hotel drugič doživeti. V mislih nam je veličastnost tistih dni, velika požrtvovalnost, ko smo bili enega duha in srca. Po tem, kar se težko da opisati in kar je tudi pri narodu le enkratno doživetje, se nam včasih stoži.

Mislim na mitinge in kulturne prireditve na svobodnem ozemlju, ki so jim ljudje prisostvovali z veliko zbranostjo, skoraj z neko pobožnostjo. Mislim na slovenske šole, ki so se povsod odpirale in so se naši otroci prvič po dolгих letih oplajali z besedo Prešerna in Gregorčiča. Pred očmi so mi partizanske kolone, ki so lačne vatrajale na dolгих marših, a jih je krepila partizanska pesem in jih spremljala v boj. V duhu vidim hiše na naših samotah ali v neposredni bližini sovražnikovih postojank, ki so borcem gostoljubno odpirale v nočeh in jim nudile streho za počitek. Stokrat so mi v mislih trde, zdelane roke kmečkih ženic, ki so ponudile kos kruha ali postavile skledo na mizo. Vedno znova sem prepričan: če bi ne bilo te povezave v razumevanju in ljubezni, bi v enakem boju ne bili vzdržali. In kurirčki, ki so tekali po vseh samotnih in skritih stezah. In obveščevalke, ki so bile naše zveste oči in uho. In dekleta, ki so stražila, da so izmučeni partizani ujeli nekaj ur spanja. In končno velika zvestoba in zaveznost, ki nas je varovala vseh presenečenj. Pri nas skoraj ni bilo izdajalca. In če se je našel kateri, ga je spremljalo začudeno vprašanje: katera mati ga je rodila?

Leta bojev, krvi in solza, naporov in pomanjkanja. Ali sme kdo reči, da nismo izpolnili svoje dolžnosti? Ne sme. To bi bila laž in žalitev. Ne le vsaka vas, ponekod je dala vsaka hiša večjo ali manjšo človeško ali materialno žrtev. K temu bi lahko prišleli tudi ves strah in vse solze, ki nikjer niso zapisane. Vsak sam ve zanje. Od prve dokončne svobode - koliko trpljenja in krvi! In koliko grobov? Po vseh samotah so se dvigale gomile naših očetov in sinov! Po vseh vaseh se dvigajo spomeniki naših borcev, ki jih obiskuje naša hvaležna nisel. Kot dvigajen prst v nebo opominjajo nas in naše potomce, naj varujejo

dragocene pridobitve, za katere so borci dali svoja življenja. Njihova kri ne sme biti zaman prelita.

Ne smem zamolčati, da nismo dosegli vseh naših ciljev. To boli. Ponavljam besede, ki sem jih nekoč že napisal: "Mi smo mlad narod. In mladi ljudje in mladi narodi inajo vso bodočnost šele pred seboj." A kdo bi mogel trditi, da je zaman potekla le ena sama kaplja krvi ali ena sama solza. Za vsako ped naše primorske zemlje v južnem soncu, za vsako drevo ali cvetico po ena kaplja krvi in ena solza. Za to ceno smo našo zemljo za vedno odkupili za nas in za naše otroke.

S to mislijo v srcu hodim vedno po naši lepi primorski zemlji. S to mislijo zaključim te vrstice za dvajseto obletnico splošne primorske vstaje. Ta misel naj spremlja v svet tudi izbor reportaž v tej knjižici. Naj bodo neposredno pričevanje o dneh naših bojev na Primorskem. Za nas, ki smo bili priča njih nastajanja, so bile mnogo več.

Ivan Minatti

P O H O D

Nađ nami mesec čez nebo hiti.
Krajina je v vijoličasto luč zavita,
da od svetlobe nas v očeh skeli.

Po poti spremljajo nas bele smreke -
tovariši v samoti. Poti konca ni
ne mislim, trudnim, kot so trudne veke.

Počasi tipljemo v prosojno noč.
Za nami se izgublajo stopinje v snegu,
Samotne smreke, lahko, lahko noč,

mi gremo dalje, kakor gaz pred nami,
mi gremo kot deseti brat prostost iskat
razcapani, s tornistro, strojnico na rami.

NEKAJ BESED O DOHODKU IN DOSEŽENIH REZULTATIH POSLOVANJA OD 1. I. DO 31. VII. 1963.

Ko obravnavamo rezultate poslovanja, se največkrat omejujemo na količinsko izpopolnjevanje plana oddelka tkalnice v tej EE oz. pristančevih strojev v EE predilnica. To je pomembno za zaposlene v teh obračunskih enotah, medtem ko mora biti delavec - upravljalec seznanjen z izpopolnjevanjem plana svoje EE in podjetje kot celote. Le na ta način bo vsakemu članu kolektiva omogočeno, da se zavzema za boljše poslovne uspehe, ne samo svoje obračunske ali ekonomske enote, temveč za uspeh celega podjetja.

Če hočemo spremljati rezultate doseganja plana proizvodnje moramo vedeti predvsem, kaj ta zajema in kje je tista kontrolna točka, kjer se registrirajo proizvodni rezultati o doseganju plana. Proizvodni plan našega podjetja, ki je istočasno osnova za planiranje drugih elementov v dejavnosti podjetja, obsega dve osnovni skupini proizvodov in to:

- tkanine, pri katerih se za izvršitev plana računa samo sprejem v skladišče gotovega blaga in
- preja, pri kateri se za plan računa samo regularna preja, odrejena za prodajo ali domačo porabo, ne glede na obliko navitkov.

Poleg tega se za izvršitev plana po vrednosti upoštevajo še storitve drugim (barvanje, usluge pomožnih obratov, izvršeni prevozi in podobno).

Če hočemo pravilno razumeti podatke o rezultatih poslovanja, moramo biti seznanjeni še z osnovnimi principi planiranja, odnosno izdelave planskih kalkulacij.

Pri postavljanju plana proizvodnje je izhodiščna točka kapaciteta podjetja in izbira artiklov za katere se predvideva možnost prodaje. Ineti moramo še normative surovin in materiala ter potrebnega časa izdelave, plansko vrednost točke, in v skupnih zneskih po vrstah takozvane "fiksne" stroške, to je stroške, ki nastajajo v podjetju ne glede na obseg proizvodnje.

Na ta način imamo v glavnem vse elemente za izdelavo plana po količini in vrednosti s tem, da za predvideno količino proizvodnje izračunamo normative stroške surovin, materiala, osebnih dohodkov, izdelave, ostale stroške (splošna in upravna režija) pa razbijemo na posamezne proizvode glede na količino predvidene proizvodnje v okviru teh pa na posamezne enote planirane proizvodnje.

Letni plan proizvodnje po vrednosti je tako samo se-

števek zneskov, ki jih dobimo, če pomnožimo predvideno količino proizvodnje s posameznimi elementi iz planske kalkulacije do planske lastne cene.

Letni plan proizvodnje preračunan po prodajnih cenah predstavlja planirani celotni dohodek (bruto produkt).

Če naj prikažemo celotni plan podjetja po glavnih elementih kalkulacije pa nam poleg opisanih podatkov manjka še izračun obveznosti za prometni davek in redne popuste pri prodaji, kakor tudi del dohodka za prispevke in sklade.

Iz tega izhaja v grobem naslednja struktura celotnega dohodka:

- 1) Celotni dohodek: = seštevek vrednosti za vse prodano blago, prejo in storitve;
- 2) Prometni davek: = predpisan zvezni, občinski in splošni prometni davek v % na fakturno vrednost;
- 3) Rabat in skonto = popusti pri prodaji, skalkulirani v ceni;
- 4) Del dohodka za prispevke in sklade = mora vsebovati že v kalkulaciji najmanj toliko, kot je potrebno, da se lahko pokrije 15 % prispevek iz dohodka in upošteva razmerje dolitve čiste tega dohodka na osebne dohodke in sklade.
- 5) lastna cena izdelkov in storitev: = v lastni ceni so zajeti takozvani proporcionalni in fiksni stroški.
 - Proporcionalni so tisti, katerih višina se veča ali manjša enakomerno z večanjem ali manjšanjem količina proizvodnje (bombaž, preja, barva, kemikalije, cevke, zaboji in podobno ter osebni dohodki izdelave).
 - Fiksni so pa tisti, ki od obsega proizvodnje niso odvisni (obresti, amortizacija, investicijsko vzdrževanje, zavarovalnine, razsvetljava, režijski osebni dohodki in druga rešija).

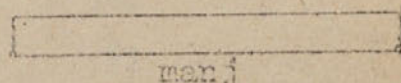
Če nekoliko pogledamo na prej navedeno strukturo lahko ugotovimo, nekaj značilnosti pri vsakem od navedenih 5. elementov. Pa pogledjmo katere so:

- Celotni dohodek je odvisen od boljše ali slabše strukture proizvodnje, tržišča in politika cen, ki jo vodi naša skupnost preko zveznih organov.
- Prometni davek je instrument s katerim uravnava družba politiko cen.
- Rabati in skenti so zahteve tržišča in uzakonjena praksa.
- Del dohodka za prispevke in sklade pa je lahko večji, če se zmanjšajo stroški v okviru lastne cene in ga v našem primeru skoraj ni, ker je lastna cena (t.j. stroški proizvodnje) večja, kot bi smela biti po v naprej predvideni lastni ceni.

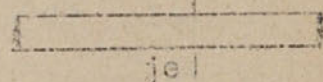
Pa pogledajmo to vprašanje še iz vidika delitve dohodka.

Ne glede na to, da smo v dosežanjam izvajanja prikazali osebne dohodke v lastni ceni, pod 5.5 strukture, pod točko 4. pa le del dohodka za prispevke in sklade, pa v delitvenem pogledu predstavlja del dohodka, pod 4. in osebni dohodki vsebovani v lastni ceni pod 5. (v opisu so poudarjeni) dohodek podjetja, šele z delitvijo dohodka dobimo čisti dohodek, in s delitvijo čistega dohodka: osebne dohodke in sklade. Pri delitvi čistega dohodka torej pokrivamo izplačane osebne dohodke in razporejamo sredstva za sklade, kar je razvidno v naslednji shemi:

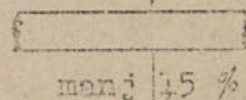
1. Celotni dohodek podjetja.

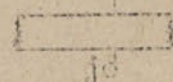
2. Vsi stroški brez osebnih dohodkov

3. Dohodek: (del dohodka za sklade, prispevke in osebni dohodki)

4. Prispevek iz dohodka (15 %)

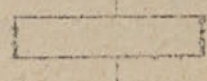

5. Čisti dohodek

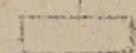
Čisti dohodek delimo na osebne in sklade v odnosu po pravilniku o delitvi čistega dohodka (v našem primeru: 14 % za OD in 86 % za sklade.

Uporaba razmerja delitve OD in sklade po pravilniku.

6. Osebni dohodki 86 %

7. Skladi 14 %

Vsako povečanje materialnih stroškov posredno vpliva na zmanjšanje čistega dohodka in s tem na zmanjšanje skladov vse dotlej, dokler ni zaradi večjih stroškov či-

sti dohodek manjši od izplačanih osebnih dohodkov. V takem primeru pa zvišanje stroškov ne dopušča formiranja potrebnih skladov, niti ne omogoča pokritje že izplačanih osebnih dohodkov, če se tako stanje ugotovi ob tromesečnih ali letnem obračunu in razlike ni mogoče pokriti iz skladov, se morajo v naslednjem obdobju procentualno znižati osebni dohodki.

Tako smo na kratko obdelali kalkulacijo, planiranje in principe delitve dohodka v zgoščeni in načelni obliki, vendar smatramo, da je vsaj toliko tudi potrebno, da bomo lahko razumeli tudi naslednje finančne podatke o 7-mesečnem poslovanju.

Zaradi lažjega razumevanja navajamo nekaj podatkov le v odstotkih

O p i s	Izvršitev letnega plana v %	S t r u k t u r a			S t r u k t u r a		
		celot. doh.	Dohod. doh.	Čist dohod.	Celot. doh.	Doh. doh.	Čist dohod.
1	2	3	4	5	6	7	8
Celotni dohodek	43.6	100	-	-	100	-	-
Stroški brez OD	45	86	-	-	83	-	-
Dohodek	37.3	14	100	-	17	100	-
Prispevek iz doh.	37.3	-	15	-	-	15	-
Čisti dohodek	37.3	-	8.5	100	-	85	100
Osební dohodki	47.8	-	-	110	-	-	84
Za sklade	-10.5	-	-	-10	-	-	16

Če upoštevamo, da bi 7-mesečni dobi ustrezal % izvršitve plana 58,4, vidimo v primerjavi s podatki kolone 2, kolikšno je odstopanje po vseh elementih celotnega dohodka.

Nedoseganje plana je po eni strani vzrok, nedoseganje proizvodnega plana, po drugi strani pa zastoje v prodaji, kajti celotni dohodek tvorijo samo prodani in plačani izdelki, ne pa izdelki na zalogi in prodano neplačano blago.

Predej je tu objektivnih težav, vendar bi se z odpravo subjektivnih težav rezultati precej izboljšali.

Teoretično bi smelo biti doseganje po vseh elementih v enakem odstotku, vendar ni tako. V prvem delu smo govorili med drugim tudi o "fiksni" stroških. Ti se pri nižji proizvodnji od planirane večajo ne enoto, in obratno

pri višji proizvodnji padajo. V našem primeru vidimo, da je celotni dohodek dosežen le z 43,6 % medtem, ko so stroški višji za 1,4 % in osebni dohodki za 4,2 %. Popolnoma logično je, da je zaradi višjih stroškov manjši čisti dohodek.

Ker so se osebni dohodki izplačevali po enoti proizvoda, čisti dohodek pa je relativno nižji od doseganja plana, leta po začasnem 7-mesečnem obračunu ni zadoščal za pokritje osebnih dohodkov za 10 % od izplačanih osebnih dohodkov ali v skupnem znesku 17.236.000.- din. Z uporabo planiranega razmerja med osebnimi dohodki in skladi pa bi bilo potrebno od čistega dohodka odvojiti za sklade 16 %, kar pomeni, da je bilo preveč izplačano za osebne dohodke 42.000.000.- din v odnosu na dejansko izvršitev plana.

Glede na okoliščine, ki so vplivale na nizko doseganje plana je popolnoma razumljivo, da se podjetje ne more pridrževati pri delitvi čistega dohodka v naprej sprejetega razmerja delitve na osebne dohodke in sklade, posebno, če upoštevamo relativno nizke povprečne osebne dohodke. Vendar je po drugi strani tudi popolnoma razumljivo, da za osebne dohodke ni mogoče izplačati več sredstev kot je bilo ustvarjenega čistega dohodka.

Prav zaradi tega je že s predpisi določeno, da mora podjetje po periodičnem ali letnem obračunu izplačevati toliko časa v določenem razmerju nižje osebne dohodke, dokler ne vrne preveč izplačanih sredstev za osebne dohodke.

Če upoštevamo dejstvo, da podjetje, ki ves čisti dohodek uporabi za osebne dohodke in mu pri tem ne ostane nič sredstev za vračanje posojil ter za nabave najnujnejših osnovnih sredstev za odstranitev ozkih grl in modernizacijo, s svojo dejavnostjo le životari in tako podjetje ne mora dolgo vzdržati ker nima osnovnih pogojev za uspešno poslovanje. Zato je naš primer toliko bolj resen, da je nujno potrebno, da se vsak član kolektiva po svoji vesti in sposobnosti zavzame za dvig proizvodnje in proizvodnosti dela, izboljšanje kvalitete, zmanjšanje škarta ter za znižanje proizvodnih stroškov. Le na ta način bomo uspeli dosežati negativen rezultat s skupnimi napori popraviti, da ne bo potrebno po trimesečnem periodičnem obračunu zmanjšati osebne dohodke, do konca leta pa celoustvariti nekaj sredstev za sklade.

Proizvodni rezultati v mesecu avgustu, čeprav še nimamo finančnih rezultatov, kažejo napredek in dajejo upanje, da je še možno z nezmanjšanim naporom prebroditi prehodne težave, s katerimi se naš kolektiv bori ob prehodu na nov asortiman proizvodnje v tkalnici in osvajanju nove proizvodnje v predilnici.

Za prebroditev vseh težav pa je potrebna dobra volja in mnogo truda, dajanje predlogov za izboljšanje dela, samokritično ocenjevanje dela in kritika, toda ta naj bi bila vedno dobronamerna.

Dolinar:

VPLIV KVALITETE IZDELKOV NA VIŠINO OSEBNIH DOHODKOV POSAMEZNIH EE

Že dalj časa nam je poznano, da so želje potrošnikov vedno večje, bodisi v večji izbiri, bodisi v boljši kvaliteti izdelkov, kar je še posebno važno pri artiklih, kateri imajo približno enake cene. Enak pomen ima tudi kvaliteta preje, saj naša podjetja izvažajo precejšnje količine teh izdelkov v vse pomembnejše države sveta. V kolikor pa želimo doseči za naše izdelke normalne cene, tedaj mora biti kvaliteta izdelkov enaka kvaliteti konkurence, kar pomeni, da mora dosegati svetovne kvalitetne standarde (predpise). Prav to pa zahteva od proizvajalcev, da si postavijo enake predpise v svojih podjetjih, na ta način pa ustvarijo pogoje za kvalitetnejše izdelke tudi domačemu potrošniku. Od kvalitete izdelka je odvisna:

- možnost prodaje
- cena izdelka
- proizvodni stroški.

Dobra tekoča prodaja (ni zalog, delo po dolgoročnem programu), cena izdelka ter višina stroškov pa vpliva na povečanje ali zmanjšanje sredstev za osebne dohodke. Iz tega izhaja, da je iz normalnih stroškov oziroma normalne preje, ob normalni uporabi delovnega časa izdelati ustrezne izdelke. V kolikor uporabljamo predober (predrag) material, tedaj zaradi visokega vpliva na ceno, ne dosežemo pozitivnega rezultata.

Seveda tu se postavlja vprašanje, kdo ustvarja kvaliteto in kdo ugotavlja kvaliteto. Odgovor je lahko samo eden: mi vsi člani kolektiva. Kako? Z vestnostjo pri delu ter točnim izpolnjevanjem predpisov in navodil za vsako delovno mesto. Saj je od pravilnega mešanja v čistilnici, točnega označevanja raznih vrst preje, kakor tudi pažnje pri vlaganju, ravno toliko odvisno, kot od pravilnega barvanja, pravilnega previjanja votka ter donašanja votka na stroje. Vsak na svojem delovnem mestu

mora nujno imeti pregled nad kvaliteto materiala, katerega sprejme ter si prizadevati, da odda material naprej svojim sodelavcem, v takšnem stanju in obliki kot je predpisana. V kolikor pa kdorkoli opazi pri izdelku odstopanje od kvalitete, tedaj naj to nemudoma sporoči svojemu predpostavljencu in ukrene vse potrebno, da se škoda ne povečuje.

Za nadzorovanje tekoče proizvodnje ter napak za katere so potrebne obširnejše analize, je v podjetju uvedena kontrolna služba, katere je dolžna, da takoj sporoča svoje ugotovitve proizvodnji ter na ta način preprečuje škart, oz. zmanjšanje na čimmanjšo količino.

Vsakomur je poznano, da proizvodnja brez škarta ni in vendar mora le-ta biti v normalnih mejah. Še posebej pa je to važno pri našem prehodu na izdelavo finjših artiklov, kateri zahtevajo večjo prizadevnost in večji red v proizvodnji, ker so v nasprotnem primeru posledice take, da najbolj dobičkonosen artikel lahko postane najmanj donosen.

Pri prehodu vse jugoslovanske industrije na zahtevnejše proizvode vodi na to pot tudi nas. Najti enostavne tkanine, katere so bile še pred leti iskane, ne gredo v prodajo ali pa imajo tako nizke cene, da se jih ne izplača proizvajati.

V čem se izraža škart:

A) Prodilnica:

- Prekomerne količine deformiranih kopsov zmanjšujejo dejansko proizvodnjo na pristančevih strojih ter zmanjšujejo vrednost točke tudi s tem, ker je količina previte preje (na previjalnih strojih) na delovno uro manjša kot pri previjanju s pravilno navitih kopsov.
- Izdoba neustreznih preje tkalnici povzroča dodatna dela in večji škart v tkalnici. Glavni vzrok po dosedanjih ugotovitvah pa je premajhna pažnja pri odpremi (vlaganju ali nasipanju), kar je možno takoj odpraviti.
- Izdoba neustreznih preje kupcem pri čemer podjetje plača odškodninske zahtevke ter s ponovitvijo napak izgubi kupce. Po sklepu sveta EE prodilnica se čeda na osebnih dohodkih 4 % kar predstavlja mesečno na enega zaposlenega 800-900.- din iz tako povešanih osebnih dohodkov pa se nato pokrje vsa nastala škoda v tkalnici ali pri kupcih, v kolikor pa odškodninskih zahtevkov ni ali so manjši, tedaj se ustrezno povečajo osebni dohodki vseh članov EE.

B) Tkalnica:

- V kolikor sprejmo tkalnica neustrezno prejo iz predilnice mora le-to zavriniti, če se pa napake ne more takoj odkriti, tedaj se mora to komisijsko ugotoviti, nakar EE predilnica, v kolikor je kriva, nadoknadi EE tkalnici izgubljene OD.
- Kar se izdela škarta po krivdi tkalnice, tedaj se po prevzemu v skladišče ugotovi za koliko je vrednost izdelkov manjša, kar EE tkalnica pokrije iz svojih OD.
- V primeru reklamacije kupca EE tkalnica, v kolikor je kriva nadoknadi bonifikacijo iz OD.

Za kritje izvrška pa se prav tako kot v predilnici povečajo OD za 4 % oz. 800-900.- din mesečno na 1 zaposlenega ter se pri zmanjšanju škarta dočana sredstva uporabijo za povečanje OD.

S sodelovanjem vseh članov kolektiva zmanjšujemo stroške, izboljšajmo kvaliteto ter na ta način povečajmo osebne dohodke.

Jurjavčič:

KAKO POVIŠATI VREDNOST TOČKE

Odkar sta začela veljati nova pravilnika o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov, se neprestano pojavlja vprašanje vrednosti točke. To je po eni strani popolnoma razumljivo, ker je od vrednosti točke neposredno odvisen osebni dohodek posameznika, po drugi strani pa je zopet nerazumljivo, ko ugotavljamo, da vrednost točke praktično ne raste, ampak ima zadnje mesece celo tendenco padenja. Kje so vzroki za to in kaj lahko storimo, da se trenutno stanje izboljša?

Kljub temu, da je bilo že nešteto krat poudarjeno od česa so odvisni naši osebni dohodki, se mi zdi vendarle potrebno, da to še enkrat ponovim. V pogojih socialističnega gospodarjenja, kjer je višina osebnega dohodka odvisna od vloženega dela in rezultatov dobrega gospodarjenja, je pač v največji meri zavest posameznika in kolektiva tista sila, ki najbolj vpliva na naše osebne dohodke.

Če vzamemo tri komponente iz katerih se sestoji dobro poslovanje in upravljanje gospodarske organizacije t.j.:

- produktivnost
- ekonomičnost

- rentabilnost

potem lahko ugotovimo, da je tako vrednost točke kot osebni dohodek pač odvisni od rezultatov našega dela.

Ker je po našem pravilniku o delitvi čistega dohoda gibanje višine osebnih dohodkov popolnoma odvisno od dosežene gotove proizvodnje, še mi zdi, da je bilo prav v pogledu povečanja produktivnosti premalo storjenega. Tako v preteklem kot v letšnjem letu je bila predvišena planska vrednost točke 322 neto, vendar se dosežena vrednost giblje dosti izpod te višine. Kaj je temu vzrok? Predvsem ta, da se proizvodnja ni povečevala v istem razmerju kot število zaposlenih. Seveda je treba poudariti, da sta na zaostajanje naraščanja produktivnosti za povečevanjem števila zaposlenih vplivala dva objektivna vzroka: velika fluktuacija delovne sile v tem obdobju in sprememba asortimana. Ta dva vpliva sta bila tako močna, da sta deloma zmanjšala vse napore, ki so bili vloženi za to, da bi se dosegla čim večja proizvodnja - seveda regularna, ker je prav visok odstotek škarta povzročil v zadnjih mesecih, da vloženo delo ni moglo dati dobrih rezultatov. Zato je predvsem potrebno, v kolikor se hoče doseči višja vrednost točke, da se v bodoče poveča vrednost točke, vložijo vsi napori za odstranitev prej navedenih vplivov.

Že sami rezultati za mesec avgust nam dovolj zgovorno kažejo, kako občutno se lahko vrednost točke poveča z povečano proizvodnjo. Če primerjamo, vrednost točke za mesec julij in avgust vidimo, da je razlika velika.

	Predilnica	Tkalnica	Pom. obrati	Uprava
julij	305	305	306	304
Avgust	316	318	315	314

Prav zadnji mesec je pokazal, da imamo dejansko vse možnosti, da to doseženo vrednost še povečamo, saj je treba vpoštevati, da so bili prav v mesecu avgustu najmočnejši dopusti in da je bil obračunan celo del dopustov za julij, ker je bila v prejšnjem mesecu vrednost točke zelo nizka in se je zato vzela za obračun samo polovica letnih dopustov. V prihodnjih mesecih, ko se bo število letnih dopustov deloma zmanjšalo, se potem lahko prav z gotovostjo pričakuje, da bo višina proizvodnje še naraščala.

Seveda pa se je treba pri tem dotakniti tudi vprašanja stroškov. Le-ti so še vedno previsoki, kar z drugimi besedami pomeni, da poslujemo neekonomično in da se v proizvodnji troši preveč materiala. Vso pozornost

je treba posvetiti tudi temu problemu in šele potem lahko pričakujemo, da bo tudi letni obračun poslovanja pokazal uspehe našega celoletnega prizadevanja.

Weingerl:

PREVIJANJE OSMOVE

V tem, kakor tudi v naslednjih sestavkih, ki bodo sledili imam namen opisati proizvodne faze v naši EE. Pri tem opisovanju bom zamenjal opis strojev, njihovih delov, ker moj namen je predvsem osvetliti ključne točke, ki so izhodišče za dobro, pravilno, predvsem kvalitetno delo. Naslednje vrstice naj bi služile kot delni pripomoček - kot vozel na robcu, ki ga naredimo, da nekaj važnega ne pozabimo.

Pri vsakem opravilu - delu, si moramo postaviti vprašanje, zakaj to delo opravljamo, kaj je namen tega dela, čemu služi in navsezadnje ali to delo opravljamo pravilno in dobro. V kolikor posebej na začetje vprašanje ne moremo odgovoriti pozitivno je lahko vsakomur jasno, da bo to delo in tega dela produkt nosil v sebi mnogo činiteljov, ki bodo bistveno vplivali na nadaljnji potek dela z ozirom na sterilnost, kvaliteto ter izgled končnega izdelka.

Nepravilno delo pri posameznih fazah dela ima močan vpliv na nadaljnji tehnološki postopek in s tem na končni izdelek, saj je ta dokaj različen, to seveda je odvisno od napak, ki se pri takem delu nastale. Običajno prevladuje mnenje, češ, saj to ni tako hudo, in ne more nositi škodljivih posledic, vendar temu ni tako. Dober končni izdelek je sestavljen iz mnogih drobnih detajlov trdnopolnega dooreza, kvalitetnega dela. Čim več se nam pri delu vrivajo tudi take skoraj neopazne napake dela, tem slabši postaja končni izdelek, kar je posledica padeč njegove vrednosti. Temu pa se je treba izogniti, odnosno v čim večji meri preprečevati.

Primarna naloga previjanja osmove je v tem, da nit dobro in pravilno očistimo in jo na njenih, za nadaljnjo predelavo neodgovarjajočih mestih pretržemo.

To delo nam opravljajo čistilci z napenjalci. Nit mora pri previjanju teči skozi čistilec, ta pa mora imeti za vsako vrsto preje pravilno dimenzionirano zarezo z

pravilnimi robovi.

Odprtina zareze za Na 16	sme znašati	0,55 mm
"	" 20	0,55 "
"	" 23	0,45 "
"	" 34	0,40 "
"	" 40	0,35 "
"	" 50	0,30 "
"	" 60	0,25 "

V kolikor je zareza čistilca širša ali pa so njeni robovi izrabljeni, čistilec ne opravlja več svoje funkcije. V tem primeru se nit na čistilcu ne čisti več od semen in ostalih nečistoč. Skozi čistilec uhajajo zapredki, debela mesta, vozli in gnezda niti, ki bi morali biti pravilno odstranjeni, kvaliteta preje bistveno upada. Vpliv takšne napake na nadaljno delo kot na končni izgled - kvaliteto izdelka je porazen. Tako je tudi največja napaka previjalke, če pri svojem delu vodi nit mimo čistilca ali pa če si sama odpira čistilec nad dovoljeno razdaljo.. Zarezo - odprtino čistilca sme praviloma narevnjavati samo mojster, ki ima za to odgovarjajoče merilne pripomočke.

Da se nit pri previjanju ne poškoduje in da čistilec ne snema z niti bombažna vlakenca, ki se nato nabirajo na nitki pred čistilcem in povzročajo pretrge, mora biti nit vodena tako, da je vstop in izstop niti točno v pravem kotu na zarezo čistilca. Nit se mora ves čas previjanja nahajati v zarezi čistilca in ne sme občasno uhajati iz zareze.

Previjalka osnove kot mojster sta dolžna temu posvečati temeljno skrb in pozornost ter vzdrževati čistilec stalno v vzornem redu.

Naslednja naloga previjanja je, da nit z privezovanjem podaljšamo in jo navijemo v za nes - pri naslednji fazi dela - odgovarjajočo obliko. Teh oblik je mnogo in so odvisne od postopka nadaljne predelave, vrste in izvedbe strojev ter vrste materiala. Pri nas uporabljamo stožčasto obliko križnega navitka.

Prejo se navija na kovinske luknjičaste cevke še nerjavečega materiala.

Pri navitkih je važno, da so vsi enako veliki, enako težki in enako trdo naviti z ne pretrdimi in ostrimi robovi, da je preja od obeh koncev enako oddaljena, ne luknjice pokrite, da nit ne flotira na sprednjem ali zadnjem delu križnega navitka, da v navitkih ni zmočenih mest ali "klobas", da so začetki dobro naviti in da je dolžina niti ne križnih navitkih čimbolj enakomerna.

Zašmarjanje enega od naštetih faktorjev pogojuje

celo vrsto nadaljnjih napak, prekomernega brezpotrebne-
ga dela, znižuje storilnosti, kvari kvaliteto izdelka,
povečuje odpadke in stroške izdelave.

Posebno poglavje so vozli.

Ti morajo biti dobro zategnjeni in čim krajši,
ne smejo izkazovati nobenih zank in podobno. Pri tem o-
pravilu se mnogo greši. Slabi in veliki vozli pa zelo
ovirajo delo pri snovanju, škrobljenju in tkanju. Tam
povzročajo pretrge, s tem zastoje strojev, to je niž-
jo storilnost in zelo vplivajo na kvaliteto končnega iz-
delka.

Pri previjanju je nadalje treba paziti na to, da
na posamezne konuse ne navijemo različnih mešanic, preje
različnega vitja ali pa celo različne številke preje. To
so pa že napake, ki neizpodbitno povzročajo defektnost
blaga. Že končanimi križnimi navitki je potrebno mani-
pulirati previdno, ker se le ti ob nevestnem prometava-
nju poškodujejo, kar povzroča neljube pretrge pri sno-
vanju; čistoča in red na delovnem mestu sta važna. Pri
nečistem stroju se bombažna vlakna, ki se nabirajo na
stroju prisujejo k že previti niti ali pa se križni na-
vitki odnóсно preja na Wc umažejo na prašnih in umazanih
predalih, zaboječkih ali policah.

Predpogoj za dobro, kvalitetno delo je vsekakor v
redu vzdrževan stroj s strani previjalke in mojstra.

Iz navedenega se vidi, koliko činiteljev vpliva na
dobro kvalitetno delo, zato bi naj vsi tisti, ki posred-
no in neposredno delajo na tej fazi dela ta članek pose-
bej pozorno obdelali. Kvaliteto previjanja je nujno po-
trebno še izboljšati; z dobro voljo, pravilnim odnosom
do materiala in dela se pa do to doseči.

Dr. Kovšca:

POSLOVATI JE ZAČELA OBRATNA AMBULANTA

S 1.9.1963 je Obratna ambulanta Fructala in TTA začela
tudi svojo kurativno delo; odselj bomo delavcem obeh
tovarn nudili v tej ambulanti vso zdravstveno pomoč.

Ambulanta bo poslovala v začasno urejenih pro-
storih stanovanjskega bloka TTA v Jurčičevi ulici št.10
- pritličje. Njen delovni čas je od 7. - 11. ure.

Vsi delavci, ki so v času poslovanja ambulante na
delu, a rabijo zdravstveno pomoč, morajo do 7.ure oddati
v pisarni KSS svoje zdravstvene knjižice, od koder jih

kurir prinese v ambulanto in se tam pripravijo vsi potrebni dokumenti. V času malice bodo dobili delavci dovolilnice, da bodo šli v ambulanto, kjer bodo imeli prednost pred tistimi, ki so prišli od doma. Tako bo poskrbljeno, da bodo pomoč dobili vsi, škoda proizvodnji pa bo čimmanjša.

Delavci obeh tovarn se lahko zatečejo po nujno zdravstveno pomoč v času, ko ambulanta ne posluje, se vedno v Zdravstveni dom Ajdovščina, oziroma kličejo dežurnega zdravnika na dom. Morajo pa se, če jim je zdravnik v Zdravstvenem domu ali dežurni zdravnik predpisal zdravljenje doma, takoj naslednje jutro javiti sami ali poslati nekoga od domačih v ambulanto, ker je obratna ambulanta edina, ki jim sme predpisovati stalož.

Ne samo osebe ambulante, tudi njeni koristniki so soodgovorni za njeno nemoteno poslovanje. Držati se morajo dobrih navodil, skrbeti za to, da bo potekalo delo brez neupravičenih zastojev in v čimvečjem redu. Upoštevati je treba tudi, da ambulanta gostuje v stanovanjskem bloku, kjer ne gre motiti normalnega življenja stanovalcev.

Trošt Darinka:

BILI SMO NA PRAKSI

Naglo kot lepa sanje je minilo šolsko leto. Na stopnišču pred šolo so se zbirali dijaki v grupice, se pogovarjali, smejali. Skupina desetih, dvanajstih dijakov je veselo razporejena hitela proti domu. Od nekod se je čula pripomba: "Poglej jih, Ajdovce, že zopet tičijo skupaj!" Da bili smo štipendisti ajdovske Tekstilne tovarne, sami dobri tovariši. Devet mesecev smo si predno pomagali, še desetega bomo preživeli skupaj. Vsi smo namreč odhajali na prakso v Tekstilno tovarno v Ajdovščino, tovarno, ki nam nudi pomoč pri doseganju življenjskega cilja.

Letos je opravljalo počitniško prakso v TTA 15 dijakov; vsi razen 4, smo bili štipendisti in smo že lani preživeli počitnice v obratih tovarne, nekateri v predilnici, drugi v tkalnici. Poznalo nas je pol obrata, vendar nas je pripravljen sprejem presenetil. Prijazne delavke, prav tako pa mojstri, so se nas spominjali, iskrenih pozdravov ni manjkalo. Vsi so želeli, da bi delali pri njih, nas vabili na svoj stroj. To so bili stroji, ki smo jih spoznali že lani, isti, pa vendar

drugačni. Njihova pesem je bila letos drugačna, pomenila nam je mnogo več. Te stroje smo v šoli teoretično spoznali, zato moramo v pečetnicah prakticirati. V šolo smo tudi dobili nalogo, ki smo jo morali med obvezno prakso izvršiti. Marsikje so naše moči odpovedale in na pomoč so priskočili mojstri, nadmojstri in tehniki, vedno pripravljeni pomagati po svojih močeh. Z njihovo pomočjo smo hrabro premestili vse težave in napisali dnevnik, nekateri dobro, drugi nekoliko slabše. Povsod v tovarni pa smo našli razumevanje, tako pri delavcih kot pri ostalih, vsi so nam želeli pomagati. Več kot resnična pomoč pa je vredna dobra volja in te ni manjkalo.

Tudi drugi praktikantje so bili s svojo prakso zelo zadovoljni. Soglasno so izjavili, da jim je bilo v obratu všeč in da bodo še prakticirali v Ajdovščini. Upam, da bodo te lepe vtise ohranili v svojem spominu in se Tekstilne tovarne v Ajdovščini vedno z veseljem spominjali.

Mi, štipendisti, pa se vsem, ki so nam pomagali pri našem delu, iskreno zahvaljujemo in želimo še veliko uspehov pri njihovem delu. Obljubljamo, da se bomo potrudili postati dobri strokovnjaki, da bomo nekoč lahko tovarni koristili in bo ponosna na nas.

Bačar:

NAŠ KOLEKTIV ZA SKOPJE

O elementarni katastrofi, ki je razdejala Skopje, glavno mesto Makedonijo, smo v tovarni zvedeli okrog 10. ure po radijskem sporočilu. Čeprav so bili podatki o potresu še nepopolni se je čutilo, da je potres povzročil ogromno materialno škodo in terjal veliko človeških življenj.

Skopje je klicalo na pomoč. Zato tudi v našem podjetju nismo oklevali. Takoj so po enotah bili sklicani sestanki. Pričeli smo z akcijo pomoči. Člani kolektiva so se množično prijavljali, da dajo kri.

Po končanem delu ob 14. uri je bilo pred osnovno šolo v Ajdovščini, kjer je delala ekipa za odvzem krvi iz Ljubljane, množica krvodajalcev - prostovoljcev. Nemalo je bilo med njimi delavcev iz našega podjetja. Naša dekleta, ki so prihajala na delo v popoldansko izmeno so kar z vlaka in z avtobusov odhitela k šoli, da dajo svojo kri, da tako tudi one prispevajo vse kar morejo in tako ublažijo posledice strašne nesreče.

Takoj se je začelo razpravljati, kako naj se tudi materialno pomaga. Na predlog predstavnikov družbenih organizacij podjetja je bil sprejet sklep, da se dodeli denarna pomoč v višini enodnevnega zaslužba, podjetje pa prispevek v svojih izdelkih.

Tako je bilo dane iz našega podjetja

enodnevni zaslužek	834.891.- din
v glagu	224.840.- din

S k u p a j : 1.059.731.- din

Stibilj:

OB NESREČI

Dne 9. avgusta je našega sodelavca Antona Stabila doletela huda nesreča. Do tal mu je pogorela stanovanjska hiša in uničene so mu bile skoraj vse premičnine. Člani kolektiva so z razumevanjem sprejeli sklep sindikalne podružnice, da prizadetega podprejo s svojimi prispevki in mu tako ublažijo nastalo škodo. Po EE je bilo zbranih 76.000.- din, dočim je sindikalna podružnica priložila iz svojih sredstev še 24.000.- din.

Tovariš Stibilj se svojim sodelavcem, kakor odboru sindikalne podružnice za izkazano pomoč najiskrenejše zahvaljuje.

VEDNO AKTIVNI

Vedno aktivni so naši fantje kegljači.

Po rednem treningu, ki ga imajo na kegljišču v domu JLA, so se sedaj pred tekmovalno sezono srečali v prijateljskem dvoboju s kegljači "Gradbinca" iz Izole v Izoli. Nastopili so v postavi: Hladnik, Makovec, Petre, Škofič, Bratina, Weingerl, Peljhan, Pečenko, BatB. in Breclj.

Igrali so 2 seta in dosegli nasleden rezultat I. set 327:372, II. set 369:255. Končen rezultat v setih je 1:1.

Najboljši izmed naših so bili Peljhan, Makovec in Hladnik.

Z gotiteljem iz Izole so se dogovorili, da jim meseca oktobra vrne obisk. Za to srečanje želimo našim kegljačem obilo uspeha.

Prav tako naša kegljaška sekcija pripravlja v mesecu oktobru tekmovanje med EE. Kegljaši v enotah pri-
čnite se pripravljati za to "h u d o" srečanje.

Iz kadrovske-socialne službe

POLEZENSKI IZOSTANKI

Skupno število izgubljenih delovnih dni v mesecu avgustu.

EE Tkalnica	Predilnica	Pom.obrati	Uprava
499	404	95	121

Izpad proizvodnje zaradi izpuščenih delovnih dni

EE Tkalnica	Predilnica	Pom.obrati	Uprava
22.305 t.m.	13.494 kg	-	-

Dohodek podjetja se je zmanjšal

EE Tkalnica	EE Predilnica
1,756.480.-	2,262.400.-

Izgubljen neto osebni dohodek

EE Tkalnica	EE Predilnica
534.928.-	433.088.-